

Stræderne

i København

Waage Sandø
Folketeatrets Direktør

Stilhedens musik

Bådlaugget på
Christianshavn

Årgang 10 - OKTOBER- 2007

Brillestel: kr. 3.000,-

K KOLDBY OPTIK
Østerfælled Torv 35
2100 København Ø
Tlf. 35 55 70 05
www.koldbyoptik.dk

GALERIE HELTH

Asger Jørn
Henry Heerup
Christian Tangø
Franz Kannek
Jan Wessel
Eiler Bille
Carl-Henning Pedersen
M.fl.

Sofiegade 4
DK-1418 København K
Tlf. 32 96 95 15
arne@galerielth.dk
www.galerielth.dk

etbl. 1989

Winds Frokost Restaurant

Skindergade 36
1159 København K

Tlf. 3333 7323

Smørrebrød og anretning - når det er bedst!

MELROSE AVENUE
Los Angeles, CA 90046

VINTAGE AMERICANA MERCHANDISE

BADSTUESTRÆDE 16 • 1209 KØBENHAVN K.
Tlf. 33 153 153 • WWW.MELROSEAVENUE.DK

Stræderne i KØBENHAVN

Udgivet af:

VK-Gruppen-Stræderne
Badstuestræde 15
1209 Kbh. K.
Tlf. 33 15 56 66
SE: 18197332
www.straederne.dk
kbh@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:

Henrik Ploug (FAF og DBA)

Redaktionelle medarbejdere:

Connie P. Christensen (Kommunikation og Sprog)

Per Stisen

Annoncer:

Per Stisen

Lay-out og opsætning:

Kirstine Ploug (DJ)

Fotografer:

Thomas Trane (DJ)

Kirstine Ploug (DJ)

Forside Foto:

Henrik Ploug (FAF og DBA)

Trykkeri: Glumsø Bogtrykkeri

Oplag: 6000

Indhold:

Side 3-6 : Folketeatret 150 år

Side 7-9 : Pionertjenesten

Side 10-11: Ny musik med klassiske akkorder

Side 12-13 : Kastellet

Side 14-17: Københavnermaleren Folmer Bendtsen

Side 18 : Bådlaug på Christianshavn

Side 19 : Galleriet i Studiestræde

Side 20-21: Nyboder

Side 22 : Før og nu

Side 23 : God madopskrift fra en fantastisk restaurant

Side 24-25 : Nu nedlægges Universitets bibliotek

Side 26 : Larm i stræderne

Side 27: Marketing fra alfa til omega

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.
Pris 350,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

Interviewer: Connie Christensen

Foto: Henrik Ploug

Vores folketeater fylder år

Der sker noget i Nørregade: Folketeatret har netop fejret 150-års fødselsdag og er i sit runde år blevet lagt sammen med Det Danske Teater. Den ny direktør for folketeatret.dk, som det samlede teater hedder nu, er Waage Sandø, vi har bedt om en update på aktiviteterne.

Men først vil vi gerne vide noget om oprindelsen til Folketeatret, Waage?

"Folketeatret opstod, fordi man i København gerne ville etablere et teater som modvægt til Det Kgl. Teater. Det Kgl. Teater havde en slags monopol i København og var jo borgerskabets, det alvorlige, litterære teater først og fremmest. Kammerråd H.V. Lange fik koncession af Frederik d. 7. – det er derfor Frederik d. 7. og Grevinde Danners portrætter hænger her i Folketeatret som de eneste kongelige, fordi det jo netop er et folkeligt og ikke et kongeligt teater. I den første bevilling, man fik, stod der, at man måtte lave folkekomedier, lystspil, vaudeviller, operetter og pantomimer, men ikke på nogen måde noget, der ragede ind i Det Kgl. Teaters repertoire. Det er baggrunden for Folketeatret, og det har man fulgt lige siden, mere eller mindre konsekvent."

Målsætningen er altså stadig at være et folkeligt teater?

"Ja. Og hvad er så folkeligt teater ?

Det kan man have mange definitioner på. For mig er det et teater, som er umiddelbart tilgængeligt, hvor det er den gode historie, der fortælles, og som kan modtages i princip

Waage Sandø der nu er direktør for Folketeatret.

pet af alle, uden at historien fortælles på en sådan måde, at den taler ned til publikum.

Den brede målsætning er at fortælle nogle gode historier med en bred, folkelig appel

Selvfølgelig skal historien være med til at inspirere, udfordre, provokere, gøre glad, ligegyldigt hvad, men i hvert fald betyde noget. Og det er jo også Det Kgl. Teaters målsætning. Men

vores målsætning står i modsætning til det elitære teater, det litterære teater, det avancerede teater. Ikke at det ikke kan indeholdes, men den brede målsætning er at fortælle nogle gode historier med en bred, folkelig appel."

Hvor mange personer er I om at arbejde på den målsætning?
"Nu er det så mærkeligt, at

udviklingen i teaterbranchen igennem de sidste 10-15-20 år har været sådan, at der bliver færre og færre kunstnere som faste medlemmer af et ensemble eller et teaterhus. Folketeatret er jo blevet slået sammen med Det Danske Teater, dvs. at Folketeatrets målsætning via den turnevirksomhed, der kommer med Det Danske Teater, er den bredest mulige i Danmark, et bredt blandet repertoire, der skal kunne komme hele vejen rundt for hele landet. Det gør, at vi i dag er et meget stort

Waage Sandø fortæller om Folketeatret

teater, som udelukkende som fastansatte medarbejdere har teknikere, værkstedsfolk og administration. Kunstnerne, dvs. instruktører, scenografer og skuespillere, bliver hyret ind til en enkelt eller flere produktioner, men er ikke en fast del af et ensemble. Skuespillerne er i virkeligheden blevet daglejere fra tidligere at være med i en kunstnerisk enhed, og det gælder faktisk hele landet rundt. I København er der ikke noget teater ud over Det Kgl. Teater, som har fastansatte skuespillere. Men med den del af staben, som er her fast, er vi i øjeblikket nok 75 medarbejdere, og det er jo ikke bare her i Nørregade, vi arbejder. Vi har 5 forestillinger kørende p.t., hvoraf 3 på Landevejen, 1 her på Store Scene og 1 på Hippodromen. Derudover har vi nok 75 kunstnere, så lige nu er vi mange.”

Hvordan ser det ud med økonomien?

”Det ser dårligt ud! Lige gyldigt hvem du spørger inden for teaterbranchen, så tror jeg generelt, de vil sige, at det ser dårligt ud. Det ser dårligt ud på den led, at der de senere år er sket det, at indtægterne sammen med tilskuddet ikke har kunnet matche udgifterne. Vi opererer med et budget på 85 mio og et tilskud på 45, dvs. at kravet til egenindtjening ligger

Waage Sandø viser her nogle af teatrets magasiner frem.

et sted mellem 40 og 50%, det er højt. Et samlet budget på ca. 85 mio kr. kan lyde voldsomt, men Folketeatret er langt det største skuespilteater i Danmark, større end Det Kgl. Teaters skuespilafdeling, så beløbet dækker over en meget stor aktivitet og også en forpligtelse til en meget stor

aktivitet. Så det er den dårlige side af det.

”Knud den Kedelige” tegner til at blive set af op mod 25.000 mennesker

På den anden side må man sige, at selvfølgelig er der mange

penge at lave teater for. Men det er altså også dyrt! Sammenlignet med filmen, museerne og andre ting er det da rigtigt, at teatret får mange penge. Men teatrets egenart gør, at det er den absolut mest omkostningstunge af kunstarterne. For en film, når den er lavet, kan være lige så dyr, det skal være, den kan udnyttes år efter år, den kan den samme aften spilles 50 forskellige steder i landet, men en teaterforestilling kan kun udnyttes, så længe de pågældende mennesker er til stede, og den kan kun spille et sted i landet ad gangen, og det uanset om den den pågældende aften spiller for 50 mennesker eller for 1000. Dvs. at lønudgifterne på teatret er voldsomt store i modsætning til de andre kulturelle ting, vi sammenligner os med. F.eks. bibliotekerne, de lukker jo om aftenen, hvor det er mest løntungt.

Jeg frygter, må jeg blankt erkende, de kommende år rent økonomisk set, fordi der ikke er tegn i sol og måne om, at den siddende regering har planer om at være aktiv. Det virker helt klart, som om man siger, at ”vi har ydet det, vi synes vi skal yde”.

Det bliver så stiltfærdigt prisreguleret, men de er ikke offensive med henblik på at ville

Teatrets indgang i Nørregade.

styrke teaterområdet, fordi de synes, vi får mange penge. Og det har de ret i, af de grunde jeg allerede har sagt. Men jeg frygter, at hvis der ikke kommer yderligere tilskud til teatret - og vi kan ikke skrue meget mere på billetprisen, fordi priserne er rimeligt høje allerede - så vil det blive vanskeligt. Vi ser i hele samfundet netop nu, at vi vil have mere i løn, vi vil have en anden arbejdstid, og det samme

vil komme også i vores branche, der er også grupper, der føler, at de er lavtlønnede og yder meget for den løn, de får, og som gerne vil have noget mere. Så jeg frygter, at omkostningerne vil stige, samtidig med at hverken indtægter eller tilskud vil stige. Det betyder mindre teater.”

Hvordan er søgningen til teatret mere eller mindre end tidligere?

”Det har jeg lidt svært ved at udtale mig om med stor indsigt og autoritet. Det, jeg kan udtale mig om er, at jeg har været chef for den del af teatret her, som har været turneteater de sidste 6 år, og der har søgningen været nogenlunde konstant, dvs. en stor søgning, ca. 150.000 ser

årligt vores forestillinger. Så på det punkt er der ingen grund til pessimisme. Det kan godt være, at teatervanerne ændrer sig lidt. I øjeblikket er tendensen den, at publikum hellere vil ind og se noget, de kender i forvejen, eller noget, som de forventer at få en fornøjelig oplevelse ud af. Det nye, det provokerende, der hvor vi skal have verdens fortrædeligheder ind af døren, det er vi lidt mindre opsatte på at gå ind til, end vi var for måske 5-10 år siden. Det er den tendens, jeg fornemmer, så på det område går det godt her i Nørregade. Vi kommer med et langt større repertoire, end der har været de sidste år, og vi kan allerede mærke

Også i år er der en juleforestilling

en stor publikumsfremgang. Det ser godt ud lige nu, vores åbningsforestilling ”Knud den Kedelige” tegner til at blive set af op mod 25.000 mennesker, og derefter kommer yderligere 4 forestillinger på repertoire på

Færgen Cafeen
anno 1850
v/Hanne Sass Nielsen

Strandgade 50
1401 København K
Tlf. 32 54 46 24

TIFFANY lamper

Ny adresse

Housewarming
Gammel Kongevej 70
1850 Frederiksberg C.
Tlf. 3332 1893

Åbningstider: 12:00-17:30 - Lørdag: 11:00-14:00

Folketeatret

Waage Sando debuterede her på scenen.

Store Scene, så også her kommer en publikumsfremgang. Hvordan det er på de øvrige teatre i København, ved jeg ikke, men man kan se på abonnementsstallene, at der er en lille fremgang i forhold til sidste år. Det kan man jo kun glæde sig

over, hvis ikke det betyder, at det kommer til at gå ud over løssalget, selvfølgelig!”

De gamle, hyggelige juletraditioner her på teatret, Nødebo Præstegård, Dickens’ Juleeventyr f.eks., vil de fortsætte?

”Nødebo Præstegård er jo en kuriositet. Det er som at bladre i et gammelt, gulnet familiealbum, der er ikke noget nutidigt selvfølgelig, men der er heller ikke noget drama eller bevægende historie eller konflikter, der står på spil, det er rigtig julehygge, som du siger, men jeg vil nok sige, at som jeg ser det,

er det ikke hvert år. Det er en stor forestilling, der er mange medvirkende, og selvfølgelig vil den dukke op igen. Men også i år er der en juleforestilling, det er Emil fra Lønneberg, som er betydeligt mere kendt af det helt unge publikum end Nikolaj i Nødebo Præstegård. Til næste

år har jeg heller ingen planer om at lave Nødebo Præstegård, jeg vil forfølge sporet fra i år og spille en forestilling op til jul, som rammer mere ind i børnenes univers uden at problematisere tingene, det skal stadig være hyggeligt og fornøjeligt.”

Har du lyst til som ny direktør at starte nogle nye traditioner?

”Man kan sige, at traditionen her er at lave en forestilling, der er rettet mod familien op mod jul, men indholdet af traditionen, altså hvilken forestilling, det skal være, den vil jeg nok ændre på. Jeg synes ikke nødvendigvis, at det skal være Nødebo Præstegård, eller at der skal være et juletræ på scenen.”

Har du øvrige visioner?

”På sigt er det vores ambition at se, om vi i højere grad end ”blot” at være et teater kan udvikle stedet her til at have forskellige aktiviteter og måske blive en slags teaterkulturhus. Med det mener jeg, at vi ikke kun åbner dørene kl. 19.30 om aftenen, og så er det det. Lige nu er vi startet op på et teater kun for børn, der hedder ”Boksen”, som er en åben scene for småbørnsteater. Det vil vi gerne fortsætte med. Kabarettarrangementer oppe på Snoreloftet, og så håber jeg, at vi fremover kan udnytte Hippodromen mere. Pt. er den

studie for Dansk Dansteater. Men efter næste sæson er det lidt uvist, hvad der sker, da udløber aftalen med Dansk Dansteater. Men jeg håber, at Folketeatret kan generobre Hippodromen, som er et ganske dejligt sted.”

c.c.

Pionertjenesten fortæller

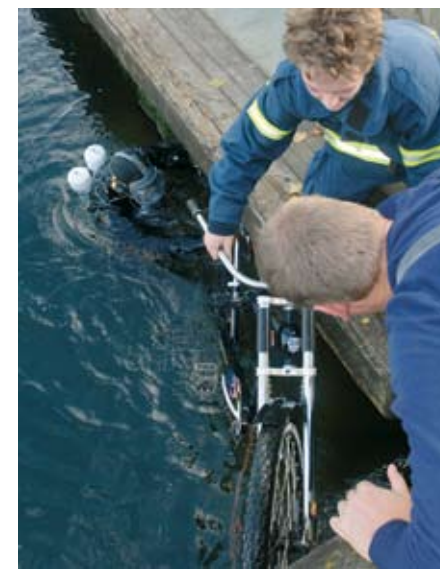
Et væsentligt led i Københavns beredskab er Pionertjenesten.

Overbrandmester Jørn Jensen, i Pionertjenesten siden 1982.

Pionertjenesten i Københavns Brandvæsen er en specialtjeneste, som ikke har noget med brandslukning at gøre. De dækker dykning i Københavns Havn, store trafikuheld, fastklemninger, uheld med elevatorer, fabriksuheld m.m.

Pionertjenesten har 8 mand på vagt døgnet rundt, og de dykker hver eneste dag i året, også selv om de skal skære hul i isen for at komme i vandet. Mindst 2 dykkere skal altid være klar til at gå i vandet. Der dykkes fra forskellige steder i havnen efter dykkernes eget valg, og de glæder sig over, at vandet i Københavns Havn er blevet rimeligt rent over de seneste år.

En af frømandene har fundet en cykel på havnebunden.

Jørn Jensen forklarer om tjenestens udrustning, først om bilerne. Der er dykkervognen

Vi har fået 12-15 folk op fra havnen, som reelt var døde, men som har overlevet uden mén

I 2 med 4 mand på, en overbrandmester, en chauffør, en dykker og en stand-by. Så er der I 3, bemanded med 2 mand,

den kører til ildebrande i København og laver alt forefaldende arbejde for at lette brandfolkernes adgang til brandslukningen. Endelig er der en kranbil med 2 mand på, som hjælper til med at løfte biler op eller hive i biler ved fastklemningsopgaver.

I 2 og I 3 er indrettet nogenlunde ens. Ud over det egentlige dykkerudstyr er der en nærmest uendelig række af hjælpeudstyr, så selv den mest utænkelige situation kan reddes. Som

Jørn Jensen siger: ” De andre brandfolk kalder os for legetøjsafdelingen, for vi har simpelt hen så meget grej, og vi løser alle mulige opgaver. Selvom vi måske ikke kender opgaven, sender de os ud, så vi

kan kigge på det, og som regel løser vi de opgaver, vi får.”

Det vil føre for vidt at remse det hele op her, vi nøjes med nogle eksempler, som Jørn Jensen forklarer om:

” Vi har udstyr til højderedning. Hvis f.eks. nogen sidder fast i et af tårnene i Tivoli, har vi noget grej med seler, vi kan tage på og klatre op, sikre os selv og få noget grej op, så vi kan fire folk ned igen.

I bilen er der også en stor generator, så vi er selvforsynende med strøm, således at vi kan skaffe lys på skadestedet.

Vi har stillads, så hvis vi kommer ud for trafikuheld med lastbiler, kan vi komme op til forruden på lastbilen, det kan

Der gøres klar til den daglige dykning.

vi ikke med det almindelige grej. Desuden har vi alt muligt værktøj, som kan bruges til at klippe og skære osv. Til ulykker med væltede lastbiler f.eks. har vi store luftpuder, som kan løfte op til 134 tons, de er fantastiske gode.

Brandvæsenets pionertjeneste

Jørn viser her noget af det udstyr pionerbilerne har med for at kunne løse de mangfoldige opgaver de kommer ud for

klar på Christians Brygge 2 minutter efter, at vi har forladt stationen. Så snart vi er fremme, er dykkeren klar til at hoppe i vandet, han tager dykkerudstyret på under køreturen.

Vi har grej til at jorde DSB's stærkstrømsledninger, så vi kan arbejde uden at risikere at få strøm igennem os.

Vi har motorsave til at skære træer med, hvis vi skal rykke ud til træer, der er væltet ud over vejen i stormvejr. Vi har rundsave til at skære gulve op med, hvis ildebranden er under gulvet. Vores arbejde består meget i at hjælpe brandfolkene med at komme ind, så de kan starte slukningsarbejdet.

Vi har nogle luftpuder, som vi bruger ved færdselsuheld. Vi har haft nogle situationer, hvor folk ligger inde under en bus eller lastbil, og vi ikke har plads til at få dem ud. Der har vi nogle

puder, som løfter 24 tons, dem lægger vi ind under og puster dem op, så det giver 20-30 cm til at få folk ud."

Til at håndtere alt dette specialudstyr kræves vel en specialuddannelse?

"Ja, det er som regel folk, der har været i det almindelige brandvæsen i ca. 15 år, kørt som ambulancechauffør osv,

Dagligt træner pionerene forskellige steder i havnen.

lærer de at dykke om natten, tage folk ud af biler, der er kørt i havnen, få fastklemte ud og op af vandet osv. Så kommer de på vores brandskole til en speciel pioneruddannelse, 3 uger, hvor de kommer igennem alt det grej, vi har med i bilen, så de kan bruge det, når vi skal ud. Det er vigtigt at kende bilens udstyr til fingerspidserne, når vi står derude og skal hjælpe."

proces. Vi er ret gode til ikke at tage arbejdet med hjem. Der er så at sige ingen pionerer, der holder op af egen drift. De fleste bliver, til de bliver pensionerede som 60-årige." c.c

Et af de vigtige stykker værktøj nemlig en meget kraftig trykluft saks, som anvendes til at klippe biler op med, for at frigøre fastklemte personer.

Den runde oppustelige ring kan løfte 132 tons.

som kommer til os. Så får de et erhvervsdykkerkursus, 8 uger på Holmen, hvor de dykker koncentreret. Derefter kommer endnu et kursus til redningsdykker, det er en uddannelse, som pionererne selv står for. Der

Pionererne kommer ud for svært sårede og måske døde mennesker. Det må være mentalt hårdt?

"De fleste pionerer har, som jeg nævnte, været ambulancechauffører og har været igennem den

I bagvognen er det udstyr, vi bruger ret meget, nemlig til fastklemningsopgaver. Det er kraftigt værktøj, som klipper og trykker 24 tons. Vi har en skærer, som kan tage døre af biler og en klipper, som kan klippe dørstolpen over. Vi har kraver til folk, der har fået whiplash, og rygskiner til folk med rygskeer.

Vi har klodser til at stabilisere bilen. Når vi kommer til et trafikuheld, hvor vi skal tage folk

ud af bilen, klodser vi bilen op og tager luften ud af alle dækkene for at stabilisere den, så folk i bilen ikke sidder og ryster og forværrer skaden på deres nakke.

På taget har vi den lille gummi-båd, vi kan smide i havnen og sejle ud efter en potentielt druknende. Der er ekstra dykkerudstyr, når vi har dykkeropgaver.

I de 40 år, pionertjenesten har eksisteret, har vi fået 12-15 folk op fra havnen, som reelt var

døde, men som har overlevet uden mén. Det skyldes, at vi har

fået svømmedykkere i tjenesten, som er hurtige. Før i tiden, da det var tungdykkere, reddede de ikke nogen, de måtte nøjes med at bjærge ligene. Men vi er meget hurtige nu, vi kan være

De andre brandfolk kalder os for legetøjsafdelingen

Frokost- og aftenrestaurant med klassiske danske retter
Restaurant Tvermoesgaard
Rosengaarden 12 • 1174 Kbh. K. • Tlf: 3312 6578

- Værksted
- Nye cykler
- Alt inden for tilbehør

Nørre Voldgade 27 • Tlf. 3333 8458
Åbent: Man-fre. 8.00-17.30 • Lørdag lukket

H. DANIELSENS EFTF. APS
KRONQUIST LÆDERSTRÆDE 11

1201 Copenhagen K
Tel. + Fax 33 13 02 74
Mail: jk@danielsensilver.dk
ANTIQUES
GOLD
SILVER
SILVER PLATE
PORCELAIN
CHRISTMAS-PLATES
CHRISTMAS-SPOONS
SECOND-HAND GOODS

EVERYTHING
PRICE-MARKED

Ny musik skabt i København

- stilhedens musik

To klassisk uddannede musikere skaber ny, spændende musik - euhma. Vi har bedt dem fortælle om det:

Martin Åkerwall, du er nu 42 og arbejder som dirigent. Hvordan er din uddannelse, og hvordan er dit liv kommet ind i musikken eller musikken ind i dit liv?

”Det er gennem minfar, han var tubaist i Radiosymfoniorkestret, og så syntes jeg også jeg skulle have noget med symfonisk musik at gøre. Efter jeg havde været i Tivoligården, tog jeg en uddannelse på Musikkonservatoriet, på slagetøj, komposition og klaver. Så

”Min mor er Ida Hye-Knudsen, som sad i Radioorkesteret i 25 år, og hendes grandonkel er Johan Hye-Knudsen, som var Kgl. Kapelmester tilbage i 60-erne. Det er derigennem, jeg også er blevet musiker. Helt specifikt var det, da min mor tog mig med til en prøve med den nu afdøde Rostropovich, som spillede Sjostakovich' cellokoncert. På det tidspunkt spillede min mor i Odense Symfoniorkester, og jeg var 8 år. Da vi kom hjem, sagde jeg, at jeg ville spille ligesom

Martin og Eugene i en pause.

I alt har jeg tilbragt små 5 år i Finland, og det er en sjov krydsning med Martin.”

Traf I hinanden i Finland?

”Nej, vi er lige gået forbi hinanden. Jeg kom efter Martin. Martin sluttede i 91 og jeg kom i 94.

Men det har givet noget fælles, man tager ikke fra Finland uden at få noget i blodet deroppefra, så vi har fået nogle fælles indflydelser.”

Den musik, I laver, er den ny eller er I blevet inspireret?

”Den er både ny og gammel. Den er ny på den måde, at den er nyskrevet, og gammel på den måde, at den bruger klassisk musiks opbygning. Det er sådan set klassisk populærmusik, men selvfølgelig inspireret af vor tid. Det er en form for hybrid mellem vores klassiske herkomst og det, vi ellers bevæger os rundt i som unge mennesker.”

Hvordan fandt I sammen om musikken her?

”Eugene: Vi mødte hinanden på Det Kgl. Teater, Martin dirigerede, og jeg sad i Det Kgl. Kapel på det tidspunkt. Martin

spurgte, om vi ikke skulle spille noget kammermusik, og det gjorde vi, men syntes vi ville prøve noget andet, og det blev starten til Euhma.”

”Martin: Vi kunne godt mærke, at vores musiklitteratur havde en fælles kemi i sig. Men vi var begge på det tidspunkt handicappede af, at vi havde enormt travlt. Nærmest ved et tilfælde kom der en lejlighed, fordi jeg blev spurgt, om jeg kunne spille ved en natkirkegudstjeneste i Vor Frue Kirke. I måneden op til kom jeg til ved en tilfældighed at komponere et stykke for cello og klaver, og så spurgte jeg Eugene, om han havde lyst til at spille stykket med mig i kirken. Det sagde han ja til, og så var det ligesom en snebold, der begyndte at rulle. Jeg fik blod på tanden og fik skrevet en hel times musik, som vi spillede i kirken. Det var helt utroligt! Det var som at komme hjem i en drøm, som man havde mærket og følt omkring sig, men aldrig havde kunnet sætte ord på. Det mest fantastiske var, at folk, der havde hørt os spille, bagefter kom og sagde: ”Hvad fanden var det?” Vi blev med det samme spurgt, om vi ville spille i kirken igen, hvilket vi

gjorde i efteråret 2005. Det var for mit vedkommende en speciel tid, fordi min far døde om sommeren, og det rev gulvtæppet væk under mig. Han havde påvirket mig musikalsk utroligt meget, så da han døde, kom der et tomrum i mig. I hele den proces kom den her musik ud, så det er ret hudløs musik, meget nærværende og følelsesmæssigt ærlig. Jeg tror, musikken er hentet i en form for fælles bevidsthed blandt mennesker, og det glæder os, fordi netop det, vi drømmer om er, at det ikke handler om os, men om musikken. Derfor siger vi til folk, når vi giver koncerter: ”Luk øjnene, I skal ikke kigge på os, vi er bare dem, der passer på os, vi skal ikke være på scenen her.”

I foråret 2006 spillede vi en gang til i Vor Frue Kirke, og da havde vi 1 times musik mere, så vi havde et pænt repertoire. Vi synes, det er så fantastisk, at vi har vores egen musik, der er ingen andre i verden, der spiller den. Folk kan gå ind og høre musikken i fred og ro, uden at det er os, de skal kigge på. Vi har oplevet i den klassiske verden, at det lige så meget er dyrkelsen af musikeren, kjole og hvidt og alt det der, det handler om. Vi skraber musikens DNA helt ind til kimen og sidder bare og viser det frem, og det er en fantastisk oplevelse.”

Eugene der til daglig er koncertmester i Århus Symfoniorkester.

Nu har I udgivet jeres første CD. Er der en ny på vej?

”Vi har musik til to nye CD'er, men nu skal den første lige have lov til at lande, men mon ikke inden for 1-1½ år.”
c.c.

ALIDA
Marstrand
Håndlavede chokolader
Bredgade 14 - 1260 København K.
Tlf. 33 15 13 63
www.alida-marstrand.dk

Binger's
Kunsthandel
Indramning, rensning
og restaurering
Admiralgade 22 • Telefon 33 14 26 00

PALÆ
NY ADELGADE 5. 33 12 54 71

Aut. VVS-Installatør
Blikkenslager & Kloakmester
Sonberg VVS
Guldbergsgade 9 - 2200 N
Telefon: 35 39 29 93
www.3blaa.dk

Har du brug for nye visitkort, nyt website, nyt logo, eller en profilbrochure?

Vi hjælper dig gerne!

Vi har mange års erfaring, og ingen opgaver er for store eller for små.

Se mere her www.alfaomega.dk

alfaomega

Amager Torv 17, 3 sal | T. 39 90 19 92 | E. helle@alfaomega.dk

Kastellet

Kommandantbygningen.

Kirken.

Voldanlægget.

Voldgraven.

Københavns Befæstning, som Christian IV havde påbegyndt fornyelsen af i 1606, strakte sig fra Nørreport over Kongens Nytorv til Bremerholm, hvor Holmens Kirke ligger. For at beskytte den nordlige indsejling til København anlagde Christian IV i 1627 et citadel med navnet: "Sankt Annæ Skanse" på det sted, hvor Kastellet ligger. Christian ønskede, at befæstningen også skulle omfatte Rosenborg og Nyboder, så i 1647 påbegyndte han fæstningslinien fra Nørreport til Kastellet.

Allerede i 1650 ændrede Frederik III planerne for citadellet, så der ud mod Øresund blev anlagt 2 egentlige bastioner, hvor der før var 2 halvbastioner og en kurtine, og navnet ændredes til Citadellet Frederikshavn. Anlægget var knap færdigt under Københavns belejring i 1658-60, men tjente dog sit formål. Erfaringerne fra belejringen medførte, at den hollandske militæringenieur Henrik Rüse (det er ham, vi kender under navnet Rysenstein) blev tilkaldt, og på basis af citadellet projekterede han det meget omfattende anlæg, som blev virkeliggjort i årene 1662-66; det anlæg, der blev kronen på Københavns Befæstning.

Inde i fæstningen blev der bygget 2 porte, Norgesporten mod nord og Kongeporten også

kaldet Sjællandsporten mod syd, med tilhørende vagtboder, de lange stokke, hvor den faste garnison var indkvarteret, et tøjhus og et provianthus. Oprindeligt var det planen at bygge et firfløjet kongeslot inde i Kastellet; men byens borgere anså dette som en trussel mod København, så i stedet kom Kastelskirken, opført af den schweizisk-italienske arkitekt Domenico Trezzini, og senere kom Kommandantboligen og fængslet, som er sammenbygget med kirken. Fængslet er så snedigt indrettet, at de arme fanger gennem små åbninger i muren ind til kirken kunne følge gudstjenesten, men ikke se de andre kirkegængere. Zar Peter d. Store hyrede i Danmark arkitekten Domenico Trezzini, som kendte Kastellet indgående, til bygning af Peter-Paul Fæstningen i St. Petersborg, så hvis nogen føler en vis lighed mellem Kastellet og Peter-Paul, når de besøger St. Petersborg, er der en god grund til det. De sidst tilkomne bygninger er Hovedvagten og Arresthuset fra 1874.

Københavns Befæstning mistede i tidens løb sin militære betydning. Kun Kastellet er stadig et militæranlæg, som har rummet Kystartilleriregimentet, 1. Infanteriregiment, Generalstaben og meget mere. Nu er det Hærens Bibliotek og Forsvarets Efterretningstjeneste,

der holder til i Kastellet. En mølle er der også på Kongens Bastion, og det er fordi, Hærens Brødfabrik i gamle dage havde bageri i provianthuset. Som før omtalt, bestod Kastellet sin "krisprøve" under Københavns Belejring i 1659 og senere ved træfningen med englænderne i

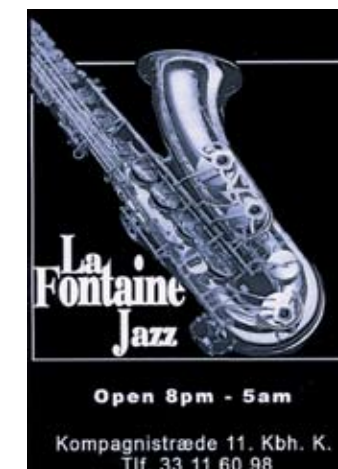

Det gamle fængsel der var bygget sammen med kirken. Fangerne kunne igennem små huller i muren ind til kirken følge med i gudstjenesten

Classes Have i 1807. I 1940 sprængte de tyske tropper sig vej gennem Norgesporten og besatte Kastellet, uden at der blev løst et skud, og det er måske en lidet flatterende historie. Bortset fra det militære, så havde Kastellet også en anden funktion; det var som statsfængsel, og det er en helt anden og grum historie. Det var de for Staten farligste fanger, der sad i Kastellet. I nordenden sad slaverne, som sov på skrå sovebrikse i to etager. De mere prominente fanger sad i eneceller. Den

første fange var Griffenfeld. Siden kom den svenske general Stenbock og skotten John Norcross. Norcross forsøgte flere gange at flygte, så han blev sat ind i et træbur bygget ind i hans celle. Her fordrev han tiden med at dressere mus, som boede i hans skæg, og byens borgere kunne som søndagsførnøjelse komme og se på ham. Struensee og Brandt sad i Kastellet og det i lænker, indtil de blev henrettet på Østre Fælled. Oprøreren Dr. Dampe sad her fra 1820, til han blev overført til Christiansø. De

sidste statsfanger blev indsat i Kastellet i 1945. Det var den tyske rigsbefuldmægtigede Werner Best, SS chefen Pancke og gestapochefen Bovensiepen.

De blev alle dødsdømt, og alle benådet. En stor del af Kastellets udenværker er i tidens løb blevet nedlagt, fordi tiderne krævede nye anlæg. Det var Frihavnen og jernbanen ved Østerport, ligesom en godsbane blev ført fra Toldboden bagom Kommandantboligen

Det nye fængsel hvor SS-chefen Pancke og Gestapochefen Bovensiepen sad fængslet efter krigen.

til Frihavnen. Takket være A.P.Møller Fonden er Kastellet ført tilbage til sin oprindelige skikkelse, og Forsvarets Bygningstjeneste har meget fint restaureret de gamle bygninger. Derfor er Kastellet i dag et af Københavns mest spændende og meget besøgte steder. f.l.

Nyboder Boghandel & Antikvariat
Store Kongensgade 114
1264 København K.
Tlf. 33 32 33 20
nyboder@bogpost.dk

Bøger i tre etager

Førende specialister i
militaria
søfart
biler/busser/tog
fly

Københavnermaleren Folmer Bendtsen

Her kommer endnu en farverig person i serien om kendte københavnere: Arbejdermaleren Folmer Bendtsen, som i år ville være fyldt 100 år.

Folmer var for maleriet, hvad Martin Andersen Nexø var for litteraturen, livet set og beskrevet fra arbejderklassens side. Folmer Bendtsen var som Andersen Nexø kommunist, men mere om dette senere. Folmer Bendtsen opnåede stor anerkendelse, han blev vicepræsident i Akademirådet, kunstanmelder mv., på trods af en svær start i livet.

Folmer var barn af en enlig mor og blev derfor sat i familiepleje, det var på Nørrebro, hvor han tilbragte sine første drengeår. Da han fyldte 8 år, flyttede han

tilbage til sin mor på Vesterbro. Folmer forlod skolen som 14-årig, og efter en kort overgang med små jobs på et kontor stak han til søs. 6 år var han på søen, så gik han i land, men kom hjem til arbejdsløshed og økonomisk krise, det var jo på kanten af 30'erne.

Han måtte som alle andre slås for at komme igennem de vanskelige tider, påtog sig

Folmer Bendtsen til venstre i billedet med sin skitse til maleriet i Radiohusets kantine, maleriet fylder hele endevæggen og er næsten 20 meter bredt.

Nogle af de første skitser til det store maleri i Radiohuset.

alt forefaldende arbejde, også tjansen som klunser, og det gav ham mulighed for at købe en bananvogn. Med sin humor og charme fik han bananvognen til at blive en god forretning, og han fik succes som gadehandler.

Nu havde han råd til at begynde at male, og lysten var stor til at udfolde sig som skabende maler. Han studerede og kopierede kunst, fastholdt sine synsoplevelser og nedfældede dem efter sit eget hoved på lærredet. På denne måde skabte han sine

egne billeder og "uddannede" sig til maler.

I 1935 udstillede han for første gang, både på Kunstnernes Efterårsudstilling som separat kunstner, og året efter blev han

Fotografi af udsnit af maleriet i Radiohuset.

medlem af kunstnersammenslutningen "Kammeraterne".

Folmer Bendtsen fik fra start stor opmærksomhed og gode anmeldelser, fordi han med sikker hånd realiserede 30'ernes idealer om det sociale engagement i kunsten. Kunsten kunne, mente Folmer, være med til at løse sociale problemer ved at vise arbejdernes vilkår og derved overbevise borgerskabets

Kutter på land 1960

socialt samvittighed. Motiverne var primært fra barndoms kvarteret ved Alexandravej på Nørrebro, Sydhavnen, gadehandlerne, lossepladser, kolonihaver etc. Kun sjældent beskæftigede han sig med andre motiver end de københavnske arbejderkvarterer.

Appelsinvogn i sne 1936

For Folmer Bendtsen var den kunstneriske udfoldelse aldrig målet, han ville fortælle noget om tilværelsen. Hans styrke som social kunstner ligger i hans evne til at lade den menneskelige og den poetiske dimension

gå op i en højere enhed, hans talent i at give sine billeder indholdsmæssige dybder. I billeder med det første morgenskær, der genspejler sig i nøgne brandmure eller børn, der leger i det gyldne efterårslys, er det lykkelige ham at nå en syntese af alt det, han følte for sit miljø.

Et af hans meget kendte værker er vægmaleriet i Radiohuset på Rosenørns Allé. Efter en konkurrence blev Folmer valgt til at udsmykke endevæggen i Radiohusets kantine. Motivet, som Folmer valgte, var "Fyraften", en positiv situation, og symbolikken mellem fyraften og den dermed følgende mulighed for at høre radio, er let at fange. Folmer fortalte selv ved billedets indvielse i 1951: "Jeg har følt det rigtigst at konfrontere de mennesker, der lever og

virker i huset, med den hverdag, de er så betydningsfulde for, og som de skal betjene." I et senere interview kaldte maleren sit værk for en løftet moralsk pegefinger og forklarede, at hans værk ikke var kunst til arbejderne, men nærmere til de intellektuelle, det vil sige de ansatte i Radiohuset, de havde godt af at blive mindet om arbejdernes hverdag. Havde opgaven været at udsmykke en arbejderkantine, havde en sådan udsmykning været helt forkert.

ROSENGÅRDENS Bodega

Det er her man hygger sig!

Åbningstider
 Man - Ons: 10 - 00
 Tors - Lør : 10 - 02
 Lukket søn- & helligdage

Irish Coffe
34 kr

Rosengården 11
 1174 København K
 Telefon: 3312 4625

Hos Dorte
 Knabrostræde 6 · 1210 København K
 Tlf. 3315 9777 · www.hosdorte.dk

Folmer Bendtsen

Det menneskelige perspektiv var karakteristisk for Folmer Bendtsens arbejde

Som nævnt i indledningen var Folmer Bendtsen kommunist; det førte til, at han blev interneret i Horserødlejren, hvorfra han flygtede i 1943 og blev tilknyttet modstandsbevægelsen under Danmarks besættelse.

Han blev medlem af BOPA og deltog i en del sabotageaktioner, bl.a. med at redde slæbebåde fra Danmark til Sverige.

Øllet spillede en stor rolle i Danmark på de tider, også i

Folmers liv, især nok den flaske øl, han lod falde ved indgangen til Københavns Havn, lige ud for de tyske vagter, som morede sig meget over den kluntede maler, der var sendt i byen efter øl og så tabte den ene. De morede sig så meget, at de glemte at kropsvisitere Folmer; havde de gjort det, havde de nok fundet den pistol, der skulle bruges til den sensationelle kapring af en tysk kuldamer, som Folmer gennemførte sammen med tre andre modstandsfolk.

Det menneskelige perspektiv var karakteristisk for Folmer Bendtsens arbejde. Han så kvaliteterne i periferien; i centrum hersker turistattraktionerne, monumenterne, men i forstæderne leves livet. Hvad er metropolerne uden forstæder? Hvad ville København være uden Broerne, Amager eller Søborg, Rom uden Prati, Paris uden Clichy, Venedig uden Castello? De, kære læser, kan sikkert selv mange andre forstæder, men det er dem, der hæver det hele fra Disneyland til sjælens holdeplads. Det er her, arbejderne kommer hjem til middagsmaden, det er her, de hviler ud efter en hård

Gående mand på Alexandravej arbejdsdag, det er her, de har deres liv, og det fangede Folmer Bendtsen ind på sine værker. Han har med sine værker på allerfineste vis bidraget til den sociale malerkunst i Danmark. Han havde ikke nogen teoretisk indgang til sine billeder, men kunne male så at sige fra hjertet. Hans malerier er billeder på de mennesker, der skabte det Danmark, som vi lever i, og det gjorde han overbevisende.

Skønt Folmer døde i 1993, kan man næsten møde ham igen, på en meget stor retrospektiv udstilling i Rundetårn. 2007 er udpeget til industriklutrensens år. Ved årets begyndelse sagde kulturminister Brian Mikkelsen bl.a., at hans ønske var at udbrede respekt og forståelse for det arbejde og de arbejdere, der skabte grundlaget for vor tids velstand. Og lige dér rammer Folmer Bendtsens malerier lige i centrum, han var forud for sin tid. Han beskrev arbejderne som bevidste om eget værd, og han så en særegen skønhed i deres huse og kolonihaver, ligesom han betragtede skibsværfter og anden industribebyggelse som æstetiske byggeklodser i sin billedverden.

Der er rigtig mange billeder at se på denne udstilling, for Folmer Bendtsen var en meget flittig maler, og han hænger på mange museer både inden- og udenlands, også i statens bygninger, forståeligt nok. Det er god kunst, som i øvrigt stadig kan erhverves, der er endnu malerier til salg rundt omkring hos kunsthandlere og på auktioner. Jeg føler mig fristet, så når finansministeret udmønter den lovede skattelettelse, vil jeg investere i Folmer Bendtsen. Jeg tror, at mange københavnere er og i tiden fremover vil blive

indfanget af den stemning og det motivvalg, som Folmers malerier så ærligt giver videre til beskueren. Dejligt at Rundetårn har taget denne maler på udstillingskortet!

Dørene til udstillingen blev slået op den 4. oktober og er åbne til den 11. november.
s.n.

To mennesker
1941

*Gavlen
Folmer
min barndomsven
du vidste at poesien lurer på
baghold
på vores yderkvarterer
bag de grå og anonyme danske
dyder
og inde i vor normale danske
vinter
"there is a certain slant of
light"
og en lige linje
til et stykke rugbrød med*

*leverpostej
og en stille pilsner
den herligste aftensmad*

*Alt dette vidste du
og pegede på hvad vi byggede
og periferien hvor folket lever
som stille tilskuere
uskyldige gavle
der vender ryggen
men er åbne og sårbare alli-
gevel
og nøjes med blot
at være.*

SHOP I KØBENHAVN OG NYD EN SEN...

JULEFROKOST fra kl. 14.00

tag f.eks. en tur på Strøget eller til julemarked i Tivoli som ligger mellem 2 - 5 minutter fra Reinwalds Restaurant Café

Julefrokosten serveres hverdage fra kl. 14.00 til 17.00 (lørdag fra kl. 12.00)

Lille julefrokost - stor julefrokost prøv f.eks.

Tre slags hjemmelavede jule-sild, løg, kapers og hånddeltet rugbrød kr. 75,-

ELLER

Sprødstegt og saltet pattegris med hindbær-rødkål og hånddeltet rugbrød kr. 98,-

eller sammensæt selv din julefrokost

4 små anretninger kr. 295,- 5 små anretninger kr. 350,-

6 små anretninger kr. 395,-

(Husk byens bedste jule-gløgg med brunekager kr. 58,-)

Reinwalds Restaurant Café - Farvergade 15
1463 København K - Tel 3391 8280
www.reinwalds.dk - reinwalds@reinwalds.dk

(GAVE 400)

Gaven er fra Provence

Aflange duge indtil 400 cm
Runde duge ø150 cm - ø240 cm
Dækkeservietter - brødkurve
mundservietter - forklæder
Danmarks største udvalg i Provenceting

House of Provence

Badstuestræde 12 (nær ved Jorcks Passage) 1209 København K
åbent man-fre 12-17, lør 10-14 - tlf. 6130 8225
www.houseofprovence.dk

Dansk smørrebrød serveret i nye, friske omgivelser

Restaurant M
Store Kongensgade 56
TEL 33 15 85 77
www.restaurant-m.dk

Man-lør 11:30-16:00

Åbningstiderne udvides gerne til private selskaber.

Vi leverer også ud af huset.

Bådlaugget på Chr. havn

Christianshavns Bådlaug har rødder tilbage til det gamle Christianshavn

Bådlaugets formand Per Bruhn ved en af bådkajerne på Christianshavn.

Per Bruhn, selv christianshavner, var med til at stifte Christianshavns Bådlaug midt i 70'erne og fortæller her lidt om historien:

”Det startede med, at ved den lille kaj her Ved Kanalen lå en masse hyttefæde. På et tidspunkt fik en gammel sømand, som havde en rigtig gammel båd, lov til at lægge sin båd her sammen med hyttefædene. Gradvis fik Skipper, som vi kaldte ham, lov af kommunen til at overtage pladsen uden vederlag, dvs. at vederlaget for at komme herved og lægge sin båd var en flaske

snaps eller noget lignende, og det gik på lykke og fromme, som det gjorde på det gamle Christianshavn. Men det kunne ikke blive ved med at gå, på et tidspunkt skulle det jo organiseres. Jeg tog sammen med et par andre christianshavner initiativ til at starte foreningen Christianshavns Bådlaug. I øjeblikket er der vel godt 70 medlemmer, fortrinsvis christianshavner, men interessen for Christianshavn er jo bred, og vi har et godt navn ude omkring, så der kommer en del udefra. Vi har holdt priserne på et lavt niveau, for vi har ingen fortje-

nerne. Herved i bunden af kanalen ligger de gamle, små både og de lidt større motorbåde, og i den anden ende de store motorbåde og sejlbådene. Motorbåden er nok mere Christianshavns varemærke end sejlbåden. Det er en blandede samling, for vi er ikke en moderne klub som sådan. Der er kommet nye sejlkubber til i årenes løb, men vores klub er den originale. Det tager sin tid at blive christianshavner! c.c.

neste ud af det. Vi driver det udelukkende for sejlernes skyld. Vi har en mærkelig situation, for vi betaler til Havnevæsenet for at ligge i Københavns Havns vand og til kommunen, fordi kajen er kommunens ejendom. Det lykkedes for os at forhandle dem begge to ned til det halve, de kunne godt se det urimelige i, at vi skulle betale dobbelt så meget som andre.

Vi har 4 kajer, to på hver side af broen. På den anden side af broen ligger sejlbådene, de kan jo ikke komme under broen og

CAFE SORGENFRI
Dansk smørrebrød med lune retter
»Byens bedste steg«
Køkkenet åbent kl. 11.00-21.00
BROLÆGGERSTRÆDE 8
TLF. 33 11 58 80
www.cafesorgenfri.dk

Gallerihuset

Gallerihuset i Studiestræde har vist kunst siden midten af 70'erne.

I dag drives Gallerihuset af Henriette von Schilling og Jens-Erik Nielsen, som kan fortælle, at mange spændende personligheder har udstillet i galleriet.

En af de helt store begivenheder i Gallerihuset, faktisk i hele Nordeuropa, var den store udstilling af Paul Klee i 1986.

Kernen i Gallerihusets udstillinger er nyere dansk og udenlandsk maleri, grafik og skulptur med hovedvægt på det figurative maleri. Bl.a. har galleriet kunnet repræsentere en af Danmarks kendteste portrætmalere, som udførte flere portrætter af Dr. Margrethe II. Blandt galleriets faste kunstnere findes også flere unge danske kunstnere, som

Jens-Erik Nielsen og Henriette von Schilling.

”De gange, vi har vist Corneille, har vi haft nogle fantastiske ferniseringer med ham herinde, fordi han jo er verdenskendt. På et tidspunkt under en af ferniseringerne sad han her på en stol, træet og helt rød i hovedet.

Galleriet i Studiestræde.

Jens-Erik Nielsen fortæller: ”Udstillingen havde over 12.000 besøgende, det var en milepæl i galleriets historie. Folk kom kørende hertil i turistbusser, det var som om Paris var kommet til København.”

viser moderne dansk samtidskunst samt en række kendte internationale kunstnere så som Corneille, Arman og José Herrera. Jens-Erik har en sjov anekdote om Corneille, medlem af Cobra-gruppen, som er 95 år:

”Jens”, sagde han til mig, ”jeg er ikke nogen fodboldspiller, det er kun fodboldspillere, der skriver så mange autografer!” c.c.

Det lille Apotek
Er stedet hvis man ønsker, hygge, nostalgi og god dansk mad.

frokost fra 89-
aften menu fra 98-
Store
Kannikestræde 15
Telefon 33125606
www.
det lille apotek. dk

MOJO
BLUES BAR
Levende musik hver nat
Løngangsstræde 21C
Tlf. 3311 6453 • www.mojo.dk

Øjebliksbilleder fra Nyboder

Haregade ned mod Store Kongensgade.

Kære læser.
Som ved tidligere øjebliksbilleder tillader jeg mig at krydre de faktiske kendsgerninger med lidt fantasi i håb om derved at fremmane billeder af fortidens Nyboderfolk i kød og blod. Hovedkilden til mine oplysninger har været Bo Bramsens "København før, nu og aldrig" bind 5. Sys og Godfred Hartmann.

7. jan. 1631
Vinterstuen på Rosenborg. Chr. IV skriver ansøgning til Rigsrådet om lov til at opføre Nyboder, fordi der er behov for "at accommodere Søefolcked bedre". Det var der i høj grad. De ansatte ved søværnet, kaldet "Holmens faste Stok" boede i de fleste tilfælde kummerligt til leje i de i forvejen stærkt overbefolkede lejligheder inden for Københavns volde.

Feb. 1631
Vinterstuen: Til stede Chr. IV. Ind træder arkitekt Hans Steenwinkel den Yngre. Hans Steenwinkel: Deres

Majestæt har ønsket at tale med mig.
Chr IV: Ja Steenwinkel. Rigsrådet har givet mig lov til at opføre bygninger uden for voldene til „Holmens faste Stok“ og jeg vil gerne bede Dem påtage Dem hovedansvaret for det arkitektoniske arbejde.
H.S.: Med største glæde Deres Majestæt.

Juli 1631
Byggepladsen. Under overværelse af bl. a. Chr IV og Steenwinkel foretager en arbejder det første spadestik.

Juni 1636
Chr. IV inspicerer byggepladsen og kritiserer behandlingen af kalken. Det skal gøres ordentligt „ellers bliffver der Skarn aff aldt ded, der gørris“.

1641
Arealet syd for Elephantgade (nu Suensonsgade) er bebygget.

Marts 1643
Matros Morten Hansen modtager ordre til mønstring.

Torstenssonkrigen med Sverige er brudt ud.. Morten skal gøre tjeneste på kongens skib „Trefoldigheden“.

Nov. 1644
Morten Hansen vender hjem til konen. Han fortæller om slaget på Kolberger Heide, hvor kongen mistede et øje, men kæmpede videre, og hvor man jog fjenden ind i Kielerfjorden. I oktober blev man desværre besejret af en svensk-hollandsk flåde ved Lolland. Morten glæder sig ved at se sine seks børn (i en lejlighed på 40 kvadratmeter + uopvarmet loftsrum!) Der er imidlertid 7 børn. Den sidste er født for to måneder siden, og Morten har været væk i 20 måneder. Konen erkender, at skibstømrer Kresten Jensen har trøstet hende i hendes græsenkestand. Morten, hvis

sømandsliv ikke just har været præget af stor kyskhed, accepterer storsindet at betragte ungen som sin egen.

Ca 1700
Ved en af Nyboders fire vandpumper går snakken livligt mellem fem sømandskoner.

1755-57
Chr. VII lader under arkitekt Philip de Lange Nyboder udvide mod nord til Elsdyrsgade.

1760
Nogle længer gøres to-etagers.

Haregade nr. 40.

1800
Sidste udvidelse mod nord op mod Østerport gennemføres under arkitekt Harsdorff.

1801
Det banker på døren hos kanoer Mads Klausen. Fru Klausen lukker op og får bange anelser. Udenfor står en „Løber“, en ordonnans fra kommandantskabet. Og der er grund til de bange anelser. For trods „Løberens“ maleriske uniform med små skøder og høj hat, er hans budskab sørgeligt: Mads er dræbt under slaget på Rheden, hvor den uforberedte danske flåde kæmpede tappert mod Lord Nelsons veludrustede skibe.

1805
I et af de små huse i Nyboder bor familien Suenson. Her fødes et drengbarn, som får navnet Eduard.

11. juni 1853
En ung tømrerlærling bliver syg. Det er det første udbrud af kolera i Danmark. Tømrerlærlingen overlever, men ca. 5.000 personer dør under epidemien.

1853
Nyboders reduktion begynder. Karréen mellem nuværende Olfert Fishersgade, Fredericiagade, Borgergade og St. Kongensgade sælges

Haregade.

til nedrivning og ny bebyggelse. Køberen er grosserer H.P.Lorentzen, en af byens byggematadorer.

1858
Syd for Haregade ryddes en plads til „Søværnets Pigeskole“, tegnet af Bernhard Seidelin. Fra 1868 var det Søværnets officersskole. Senere Geodætisk Institut og i dag „Bygningskulturens Hus“, ejet af „Bygningskulturelt Råd“.

1860
Natmanden Mester Jørgen starter kl. 20 fra sin bopæl i Nyboder (i Krusemyntegade!) sin natrenovation. Indholdet af latrinerne smides i havnen ved Knippelsbro.

1863-64
Nyboder er truet af arkitekt Ferdinand Meldahls byplansforslag, der vil nedrive det hele og bygge nye, kvadratiske huskarréer. Det bliver heldigvis ved truslen. Men ved salg og nybyggeri reduceres Nyboder

efterhånden til ca. halvdelen af det oprindelige.

1864
Eduard Suenson kommanderer den danske flåde i slaget ved Helgoland og vinder trods jævnbyrdighed i kapacitet en stor sejr. Et lyspunkt i den ellers så sørgelige krig mod Preussen og Østrig. I Nyboder bliver han med rette modtaget som en helt. Tre gader i forlængelse af hinanden omdøbes under eet til Suensonsgade. For enden af gaden - ved St. Kongensgade - står Th. Steins buste af Suenson

1930
Folketinget drøfter salg af hele Nyboder til nybyggeri. Johs. V. Jensen udtaler: „Hvad skåner man de sure, gamle, ubeboelige huse for?“ Axel Andraesen skriver sin uødelige Nyboder-verse til forsvar for husenes bevarelse. Den lanceres af Olga Svendsen. Salget bliver ikke vedtaget.

1923
Nyboders Mindestuer åbnes i Skt. Paulsgade 24. Der er åbent hver onsdag 11.00 - 14.00 og hver søndag 11.00 - 16.00. Den daglige leder har siden 1986 været Thor Timler. Han var som matros i marinen med til - for øjnene af besættelsesmagten - at sænke den danske krigsflåde i august 1943. Så måtte han flygte til Sverige.

Senere blev han skibstømrer på Holmen. Fra sin pensionsalder på 70 år til i dag, hvor han er 90, har han været fast daglig leder af mindestuerne.

Blandt hans mange morsomme historier er denne:

I huset boede omkring 1870 en familie Sørensen, som havde 6 børn. Over for dem boede et ægtepar, som ikke kunne få børn. Konen var uheldig, men fru Sørensen tilbød hende generøst at låne Sørensen i to dage.

Sådan er der så meget om Nyboder. k.m.

TIVOLI HALLEN

v/ Helle Vogt

FROKOSTRESTAURANT
m/ klipfisk og smørrebrød
som speciale

Vester Voldgade 91
1552 København V.
Tlf. 33 11 01 60
Fax 33 32 41 60
www.tivolihallen.dk

Før og nu

Højbro Plads med Christiansborg i baggrunden.
Foto: Thomas Trane

Gadefejere på Højbro Plads omkring år 1900.
Foto: Elfeldt

Læserbrev

Hvem ringer... gong-gongerne for?

Har du hørt, at det gamle Universitetsbibliotek i Fiolstræde lukker? Således adspurgte måtte jeg med gru i stemmen konstatere at nej, det havde jeg ikke, stærkt efterfulgt af en snublekonkurrence mellem et indigneret "Hvordan kan de gøre det!", og et desperat "Er du sikker?". Men jo, det er ganske sikkert. Inden længe må vi sige farvel til Universitetsbibliotekets smukke mosaikvindue og hyggelige, bogfyldte recesser. Lukningen sker i forbindelse med Universitetets halvhjertede "Campus-løsning", der vil flytte biblioteket ud til Kommunchospitalet, bag den ligeledes amputerede Botanisk Have. Som studerende ved Københavns Universitet

har jeg min daglige gang på Universitetsbiblioteket, og min egen erfaring er, at det er et velfungerende foretagende, til nytte for mange, både studerende, forskere og andre. Man kan spørge sig selv, om vor videnskabsminister Helge Sander nogensinde selv har benyttet Universitetsbiblioteket. Om han har prøvet at blive vækket fra bogernes til den virkelige verden af gong-gongens bløde klang, der lyder ved lukketid (en gammel tradition, der holdes i hævd af bibliotekarere på stedet).

Det er efterhånden blevet politikernes leveregel, at udtalelser kan trækkes tilbage, og den gjorde skade derved

annulleres. Lad nu Helge Sander trække sin godkendelse af denne beslutning tilbage, før det er for sent. I lyset af de mange tilfredse brugeres modstand mod lukningen af Universitetsbiblioteket, og tidens overordnede mantra om brugervenlighed, sidder jeg tilbage med spørgsmålet: Hvem ringer gong-gongerne for? Christian Ploug, Badstuestræde jurastuderende

TOLDBOD BODEGA
WWW.TOLDBOD-BODEGA.DK
Esplanaden 4 - 1263 København K
Tlf. 33 12 93 31

Danvikar A/S
- det danske vikarbureau med 35 års erfaring

Vikarassistance overalt i Storkøbenhavn

Korrespondenter
Bogholderipersonale
Regnskabspersonale
EDB-personale
Advokatsekretærer
Tekstbehandling sekretærer
Omstilling
Kontorassistenter
Butikspersonale
Demonstratricer
Kantinepersonale
Lagerpersonale
Tekniske tegnere

Tekstbehandling in-house

Microsoft
Lotus
WordPerfect

33 14 30 04
Danvikar A/S
Hyskenstræde 9 · 1207 København K
Fax: 33 14 36 68
E-mail: danvikar@danvikar.dk · Web: www.danvikar.dk

Lene Frøsig
TANDLÆGE
On parle français

NU TO TANDLÆGER
Lene Frøsig
Kirsten Nygaard Rasmussen

Hyskenstræde 3
1207 København K.
Tlf. 33 12 12 45
email: l.frosig@get2net.dk
www.l-frosig.dk

God madidé

Tekst: Per Stisen
Foto: Henrik Ploug

Dansk frokost - når det er bedst!

I høje, lyse kælderlokaler har københavnernes fået en ny frokostrestaurant, der har specialiseret sig i god gedigen, dansk frokost.

Den 1. juli åbnede Winds Frokost Restaurant i Skindergade. Værtsparrer Lene og Lasse Wind har mange års erfaring inden for restaurationsbranchen, Lene har arbejdet i køkkenet flere steder i Tivoli og senest på Hotel SAS Radisson Falkoner, Lasse har igennem mange år arbejdet som over-tjener på Danmarks første og derved ældste motel, nemlig det anerkendte Wittrup Motel på Roskildevej.

Foruden menukortet kan man vælge mellem syv forskellige mindre anretninger eller 3 store anretninger. Alt brød, pålæg og

tilbehør er hjemmelavet i restaurantens køkken. En af de retter, som mange gæster ofte vælger at nyde, er Lenes lune, hjemmelavede leverpostej.

Den lune leverpostej serveres selvfølgelig med hjemmebagt rugbrød, rødbeder og agurkesalat, champignoner og bacon – de to sidste er dog ikke hjemmelavet.

p.s.

Råvarerne : lever, spæk og løg.

Champignons svinges på panden.

Der tilsættes salt, allehånde, nelliker og peber

Røremaskinen er et vigtigt redskab i Lenes arbejde i køkkenet.

3 gange om ugen bliver der gjort klar til den lune leverpostej, lidt over fem kilo pr. gang:

- 3 kg lever
- 2,5 kg spæk
- 6 store løg, der hakkes og tilsættes
- 8 hele æg
- salt - 1/2 håndfuld
- groft peber - 1 spiseske
- allehånde - 1/2 spiseske
- nelliker - 1/2 spiseske
- rød sildelage - 1/2 liter
- hertil irøres 3 liter sødmælk, der bages op til grød og tilsættes 500 g mel

Ileta FRIMÆRKEHANDEL
Fiolstræde 20
1171 København K.
Telefon 33 12 91 23

49 år i Fiolstræde

**KVALITETSVÆRKTØJ
SPECIALVÆRKTØJ
TEKNISKE ARTIKLER
FORBRUGSVARER
- alt til "sort arbejde"**

Vester Voldgade 110, 1552 København V
Tlf.: 70 20 80 45 • Fax: 70 20 80 46
www.romerdal.dk • E-mail: mail@romerdal.dk
Døgnvagt: 40 30 49 25

Nu nedlægges det meget populære bibliotek

Man gør et bibliotek fortræd

Det smukke, gamle Universitetsbibliotek fra 1861 skal ikke længere være bibliotek, og den enestående biblioteksbygning dermed ikke opfylde det formål, den blev bygget til.

Bibliotekar Bodil Koch fortæller om biblioteket:

”Biblioteket er bygget af arkitekt Herholdt efter den første arkitektkonkurrence, der blev afholdt i Danmark. Alene af den grund er bygningen speciel. Den blev indviet som bibliotek, med det specifikke formål at være et bibliotek. Universitetsbiblioteket havde tidligere været over Trinitatis kirkeloft, der var det siden Rundetårn blev bygget. Der blev efterhånden for lidt plads, og så lavede man arkitektkonkurrencen. Allerede dengang var bygningen helt enestående, for det første var der disse støbepjenskonstruktioner i selve bygningen, det var noget helt nyt. Det var også nyt, at murstenene er synlige, ellers havde man brugt mere eller mindre grimme sten, som siden blev malet over. Murstenene hertil blev specielt fremstillet på teglværker rundt omkring, man kan se, hvor kunsthåndværkere de er.”

Var biblioteket også under universitetet, da det startede her?

”Selve Universitetsbiblioteket stammer fra 1482, det er det

ældste bibliotek i landet. Først hørte det til i forskellige bygninger rundt omkring Vor Frue Plads, så blev det flyttet til Trinitatis kirkeloft og så hertil. Det har altid været styret af Universitetet, men i dag er det under Kulturministeriet. Efter forskellige omstruktureringer genetablerede man i 2006 Universitetsbiblioteket, så Det Kgl. Bibliotek nu består af et nationalbibliotek og Københavns Universitets Bibliotek. Det er få steder

De fint udstyrede studiepladser, som er vel besøgt

i verden, at de er samlet i samme bibliotek, men det er de altså i Danmark. Derved har de studerende adgang til både Københavns Universitets Bibliotek og den nationale samling, et kæmpeudbud for de studerende.

Bodil Koch.

I 1964, hvor jeg startede som elev herinde, hed det Universitetsbibliotekets 1. afdeling, der var også en 2. afdeling, naturvidenskabelig og medicinsk, ude på Nørre Allé. Herinde var der humaniora. I 2006 blev det sådan, at 1. og 2. afdeling begge blev en del

gen for jura og samfundsfag og et fakultetsbibliotek ude på Nørre Allé for naturvidenskab og medicin. Nationalbiblioteket, Det Kgl. Bibliotek, har pligtaflevering, dvs. at bogtrykkerne til biblioteket skal aflevere et eksemplar af alt, hvad der bliver trykt i Danmark, fra Netto-reklamer til bøger. På Universitetsbiblioteket havde man, dengang jeg startede, rekvisitionsret, hvilket betød, at biblioteket kunne vælge, hvilke bøger de ville have, men fra forlagene, dvs. at Universitetsbibliotekets 1. og 2. afdeling har mange gode bøger inden for hver sit felt.”

Hvad er det, der kommer til at ske nu?

”Ministeriet har besluttet, at de i marts 2009 selv vil overtage bygningen, det er hvad vi har hørt. Så skal der ikke være bibliotek længere.”

Hvad vil det gøre over for de studerende?

”Det betyder, at de ikke kan være her mere. Planen er, at de faciliteter, der er her, for så vidt angår samfundsfag, skal flyttes over i nærheden af

Bibliotekssale med den store bogsamling og de mange studiepladser.

studerende kan sidde i de små køjer omgivet af bøger og læse. Det er et bibliotek, der fungerer godt med moderne bekvemmeligheder såsom netadgang og computere.”
c.c.

Kommunehospitalet, hvor de forskellige fakulteter er flyttet over. Man vil have biblioteket tættere på de studerende.

Det vil fortsat høre under Det Kgl. Bibliotek, men i helt andre bygninger og med færre bøger. Det betyder for de studerende bl.a., at de ikke længere har denne bygning at sidde i. Vi

har konstateret, at i takt med at de studerende er begyndt at studere i Kommunehospitalets bygninger, har vi faktisk oplevet en stigning i benyttelsen her. Det er vores opfattelse, at de føler det mere attraktivt at sidde her. Der er sket en stor stigning både i udlån og besøg her i de senere år. Der er ca. 150.000 besøgende om året, det er ste-

get 13% fra sidste år til i år, og udlånstallet er steget med 18%. Vi kan mærke, at der er flere og flere, der kommer og læser her. Vi synes, at bygningen aldrig har fungeret bedre, end den gør idag. Bogsalen blev åbnet for lånerne i 1997 i forbindelse med renoveringen, og det er et meget attraktivt studiemiljø, der er kommet ud af det, ved at de

RESTAURANT KRONBORG

ÆGTE klassisk
DANSK FROKOST

Brolæggerstræde 12
Tel 33 13 07 08

også mulighed for
private selskaber og arrangementer

Larm i stræderne

Tekst: Michael Holm

Beboerne i Indre By er trætte af, at det nye rygeforbud har fået rygerne og dermed også nattens fester ud på gaden

Den 30. september 2007 afholdtes stiftende generalforsamling i foreningen Byens Base, der vil forsøge at råbe myndighederne op omkring problemerne med den voldsomme rygning og støj på gaden om natten.

En gammel bykernes liv er afhængigt af, at der bor levende mennesker, der har et dagligt liv i byen. Butikker og kontorer gør det ikke alene. Sådan er det i alle gamle storbyer. Mange steder over hele verden har man set eksempler på, hvordan turisme, butikker og kontorer har trængt beboerne ud af byen, og det har efterladt bykernen til at være en spøgelsesby.

De stadigt tiltagende gener som følge af øget udeservering, lugtgener fra restauranter og cafeer samt støjgener, der yderligere er tiltaget i forbindelse med det netop indtrådte rygeforbud der tvinger gæsterne til at ryge på gaden, har gjort det til en daglig kamp for at bo her.

Klaus Bondam siger så flot "byen skal ikke være et museum", men bliver det netop ikke et forlystelsesmuseum, hvis det får lov til at fortsætte på denne måde, hvor cafeer, restauranter og diskoteker får lov til at sætte dagsordenen, og hvor politi og myndigheder har skyklapper på over for hver enkelt beboers indsigelser.

Derfor mener en del af beboerne i kvarteret, hvoraf mange har boet her i både 15, 20 og

30 år, at det nu er på tide, at vi sammen går ind i kampen for at skabe en base i byen, hvor det må kunne lade sig gøre at leve side om side med hinanden, og hvor både erhvervsdrivende og beboere kan få et normalt liv.

Byens Base vil således blive en forening, der har til formål at samle samtlige ejerforeninger og ejere af ejendomme i vores del af byen med henblik på at få myndighederne, politi og politikere i tale og få skabt en dialog, hvor der også bliver hørt på beboernes synspunkter. Byens Base vil komme til at bestå af ejere og ejerforeninger i Kompagnistræde, Badstuestræde, Knabrostræde, Læderstræde, Brolæggerstræde, Hyskenstræde, Naboløs, Magstræde, Snaregade og Rådhusstræde. Interesserede kan henvende sig til:

byensbase@hotmail.com

JWLS BY K
 WED SHOP MED LÆKKE, HÅNDLAVEDE SMYKKER PÅ:
WWW.JWLS.DK

De Københavnske Nattevægttere

 Guidede ture i det gamle København.
 Ring og hør nærmere eller gå ind på:
www.nattevaegterne.dk
 Kontakt: Tlf. 39 64 48 94 eller info@nattevaegterne

Vi har også...

- Udstillingssystemer
- Bannere
- Magnetskilte til biler
- Papir til kontormaskiner
- Flyers
- Menukort
- Skilte
- Visitkort
- Tryk på t-shirt
- Folie til butiksvinduer
- Plakater
- Julekort

Vester Kopi Norregade 7 • 1165 København K • Tlf.: 33 14 58 33
 Mail: noe@vesterkopi.dk • www.vesterkopi.dk

Sct. Petri Antik
 Sankt Peders Stræde 17
 1453 København

Aben: Fredag 12 til 19
 Lørdag 10 til 15
 samt efter aftale
 Telefon: 75661916 el. 22370466

Chinese Art & Antiques

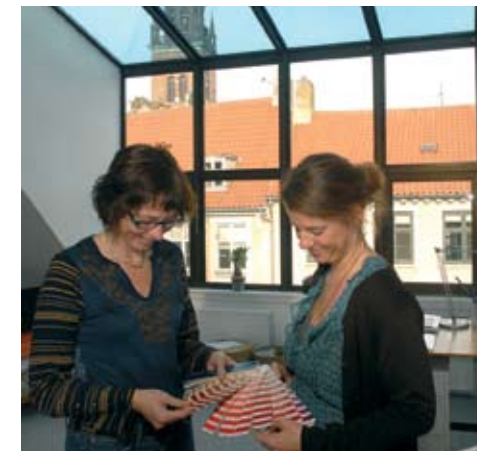
Fra alfa til omega

Markedsføring fra alfa til omega

Helle Bjørner Søe, grafisk designer.

Grafisk designbureau, der ikke har de dyre konsulent-timer, men går direkte i dialog med kunden om den aktuelle opgave.

Helle og Louise Dix er begge grafiske designere.

ideer flyver gennem luften. Alfaomega har mange forskellige typer kunder, her er ingen opgaver for store eller for små. Bureauet finder hurtigt essensen i kundens behov og omsætter det til professionelt grafisk design, fra visitkort, profilbrochurer til design af logo. p.s.

Helle Bjørner Søe, kvinden bag Alfaomega, har stor erfaring inden for det grafiske arbejde. Hun er uddannet på den Grafiske Højskole, har arbejdet for flere reklamebureauer og undervist i grafisk design og i grafiske programmer i mange år.

For 15 år siden startede Helle sin egen grafiske tegnestue hjemme i baghaven i Charlottenlund, med to medarbejdere. Adressen er i dag skiftet ud med Amagerortov, hvor bureauet er tæt på kunderne og det pulveriserende liv i byen.

Der er meget højt til loftet i taglejligheden på Amagerortov med det store ateliervindue, hvor

FERIE I SYDFRANKRIG –

KOM TÆT PÅ DA VINCI MYSTERIET Kultur, vandreture, badeferie, vælg selv din yndlingsferie med base i et fuldt moderniseret hus i Pyrenæerne, netop i området, hvor Da Vinci - mysteriet udspringer.

I en smukt beliggende landsby med udsigt til Canigou – det højeste bjerg i Pyrenæerne – udlejes vores hus med sengeplads til 7-8 personer. ½ times kørsel til Middelhavet, 20 min. til badesø.

1 uge: 2.500,-
 2 uger: 4.500,-
 Henv. 26 15 38 20

Håndlavede smykker 18 karat guld

 Ønsk dig, få foræret eller køb selv det unikke smykke
Juveler Ethan Lindhardt
 Admiralgade 20, 1066 København K.
 Tlf. 33 16 32 25
 Tirsd-fred: 11:00-18:00 Lørdag: 10:00-14:00
 Mandag lukket

Berlin
 Hvis det skal være kvalitet

 4 ☆☆☆☆ luksushoteller i centrum inkl. morgenmad
 4 dage juleindkøbsrejse fra kr. 1157,-
 5 dage nytårsrejse fra kr. 1908,-
Kør selv: rejserne kan reserveres som bus – tog - og flyrejse
Danske Special Rejser
 Telefon 33 16 20 13 - www.dsr-travel.dk

JUL I NYHAVN

16. November - 22. December

HJERTELG VELKOMMEN !

Fredag den 16. november slår Nyhavn atter juleboderne op og står pyntet fra ende til anden. Med masser af sjove og spændende julegaver. Restauranterne har julemaden parat og glæder sig til byde dig velkommen i det hyggelige miljø. Har du i øvrigt husket at reservere julefrokosten?

Vi har programsat en række aktiviteter i løber af november og december måned... Det store juleorkester spiller i weekenderne. Julemanden og vægteren går sin runde i havnen og Nissedrys kommer rundt og driller.

Og så er der selvfølgelig den traditionelle juleøl-smagning lørdag den 17. november kl. 13-15 ved Mindeankeret.

Men alt dette kan du læse mere om på vores hjemmeside:
www.nyhavn.com

